

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ
Наталія ТВЕРДОХЛІБ

«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Голова ЦК *Марія КОВАЛЬЧУК*
Марія КОВАЛЬЧУК

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Медсестринство в педіатрії»**

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа
Освітня кваліфікація:	фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація:	сестра медична /брат медичний
Статус освітнього компонента:	обов'язковий
Форма навчання:	денна

Курс: 2

Семестр: 3, 4, 5

Обсяг кредитів ECTS: 10

Всього годин за навчальним планом: 300 год.

лекції: 60 год.

практичні заняття: 144 год.

самостійна робота студентів: 96 год.

Залік, екзамен

Розробник(-и)силабусу світнього компоненту «Медсестринство в педіатрії»
КОВАЛЬЧУК Марія, викладач, кандидат медичних наук

Викладач: КОВАЛЬЧУК Марія, викладач, кандидат медичних наук

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол №1 від 29.08.2025 р.

Голова циклової комісії Марія КОВАЛЬЧУК

Силабус перевірено
29 «08» 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Назва освітнього компоненту	Медсестринство в педіатрії
Викладач(-і)	КОВАЛЬЧУК Марія Петрівна
Портфоліо викладача	https://orcid.org/ID0009-006-2407-572x
Контактний телефон	
Електронна адреса	vipdoctornaria@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті	
Консультації	середа, 15.00-16.00

1. Коротка анотація до освітнього компонента

«МЕДСЕСТРИНСТВО В ПЕДІАТРІЇ»

Загально медична дисципліна «Медсестринство в педіатрії» є нормативною дисципліною зі спеціальності – «Сестринська справа» .

Тенденції сучасних вимог до кваліфікованого працівника розширюються і вдосконалюються. Тісний контакт між практиками і освітянами слугує пріоритетним принципом в медичній практиці , що надає можливість готувати висококваліфікованих фахівців. Саме так працює Європейська освіта і Європейське законодавство, яке регулює обов'язки і права в плані становлення професійних компетенцій.

В освітньому процесі при вивченні дисципліни «Медсестринство в педіатрії» при підготовці майбутнього середнього медичного фахівця потрібно опиратися на компетентністний підхід у новому змісті освіти, де набуті знання, уміння і навички відповідають сучасним вимогам суспільства в умовах глобальної конкуренції.

Професійна комунікація, знання та професійні практичні навички присутні в сучасних освітніх програмах для підготовки медичного працівника, які спрямовані на формування професійної майстерності для покращення медичного обслуговування дитячого населення. Мистецтво комунікації довірливого ставлення до пацієнтів і їх батьків, знаходити найефективніше професійне рішення в екстремальних клінічних ситуаціях слугують запорукою успіху в професійній діяльності середнього медичного працівника.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є – надати знання для:

– формування сучасного наукового професійного компетентнісного світогляду в

майбутніх середніх медичних фахівців з питань охорони материнства і дитинства в сфері охорони здоров'я України.

– формування професійних обов'язкових компетентностей з предмету «Педіатрія» в контексті сучасних тенденцій досягнень медичної науки, техніки та новітніх технологій, що потребує відповідного рівня підготовки медичного працівника.

– обґрунтування необхідності професійної медичної підготовки на етапах реформування медичної галузі в Україні з урахуванням загальних тенденцій її розвитку в країнах ЄС.

– висвітлити міждисциплінарні проблеми імплементації сучасного медичного законодавства в щоденну практичну діяльність фахівців у галузі охорони здоров'я з метою підвищення їхньої професійної компетенції у сфері медицини.

– вказати пріоритетні напрями розвитку сучасної медичної освіти в Україні з предмету «Педіатрія».

– формування сучасного глобального світогляду медичного працівника в закладах вищої освіти та розширення європейського освітнього простору.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

1. Вивчити і засвоїти теоретичні та практичні питання з певної дисципліни для формування професійних компетенцій.
2. Навчитися розпізнавати і виявляти дитячі соматичні і інфекційні захворювання з позицій доказовості за етіологічними ознаками.
3. Вивчити і відпрацювати практичні навички з відведених навчальних тем при обслуговуванні дитячого населення різних вікових груп.
4. Розширити і поглибити світогляд клінічного мислення основних захворювань дитячого організму для проведення сестринського діагностичного пошуку.
5. Вивчити і засвоїти питання інтегрованого ведення хвороб дитячого віку для медичного середнього персоналу згідно сучасних клінічних настанов.
6. Розширити і поглибити науковий світогляд, клінічного мислення в питаннях інклюзивної освіти, опираючись на Концепцію розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року.
7. Вивчити і поглибити знання з програм сімейно-орієнтованого медсестринства в громаді, посмлення ролі медсестер у громадському здоров'ї.
8. Набути професійних компетенцій з питань первинної і вторинної профілактики та методи і заходи управлінням здоров'я.
9. Вивчити і засвоїти класифікацію дитячих хвороб за клінічними проявами, перебігом, стадіями, активністю патологічного процесу, ускладненнями тощо, що необхідно для

загальної орієнтації середнього медичного працівника і його компетенцій для здійснення медсестринського процесу під час розпізнаванні дитячих захворювань, що представлено у наступній послідовності:

Етапи медсестринського процесу:

I — медсестринське обстеження (скарги пацієнта, анамнестичні дані, об'єктивно);

II — медсестринська діагностика (перераховані медсестринські діагнози — ознаки захворювання, на які медична сестра може впливати, надавати допомогу пацієнтові в межах своєї компетенції);

III — планування медсестринських втручань за схемою:

- підготовка пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- підготовка пацієнта до інструментальних методів обстеження;
- спостереження за пацієнтом і вирішення його дійсних проблем;
- виконання призначень лікаря;
- вирішення супутніх проблем і потреб пацієнта;
- навчання пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду.

IV — реалізація плану медсестринських втручань, в якому розшифровуються всі пункти III етапу.

V — оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція.

10. Вивчити і набути фахових вмінь, сучасних методів надання невідкладної долікарської допомоги на первинній, вторинній, спеціалізованій, високоспеціалізованій ланці медичного обслуговування дитячого населення.

11. Вивчити і набути цифрових компетентностей в медицині і в галузі, набути і формувати професійні цифрові навички для надання кваліфікованої медичної допомоги.

12. Набути фахових медичних знань для проведення профілактичних заходів інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію спрямованих на охорону здоров'я дітей та громадян України в розбудові громадського здоров'я.

Медсестринство в педіатрії, як навчальна дисципліна:

— ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін: “Анатомія людини”, “Фізіологія”, “Мікробіологія”, “Фармакологія та медична рецептура”, “Основи медсестринства”, “Основи психології та міжособове спілкування”, “Основи профілактичної дисципліни”;

— інтегрується з такими дисциплінами: “Медсестринство у внутрішній медицині”, “Медсестринство у хірургії”, “Медсестринство в акушерстві”, “Медсестринство в

онкології”, “Медсестринство в дерматовенерології”, “Медсестринство в сімейній медицині”, “Медсестринство в інфектології” тощо.

Завдання навчальної дисципліни

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- структуру функціонування всіх типів лікувально-профілактичних закладів в Україні, роль і завдання медсестри в лікувально-діагностичному процесі, профілактиці захворювань опираючись на мед сестринські теорії і мед сестринський процес;
- нормативно-правове забезпечення сучасної державної політики України щодо охорони материнства і дитинства з урахуванням воєнного стану;
- методи пропаганди здорового способу життя, фактори ризику розвитку захворювань, методи профілактики захворювань, методи охорони громадського здоров'я;
- професійну комунікацію – як базову професійну компетентність, цифрові навички, цифрові компетентності, принципи телемедицини, штучного інтелекту в медицині;
- анатомо-фізіологічні особливості органів і систем дитини всіх вікових груп, анатомо-фізіологічні особливості новонародженої доношеної та недоношеної дитини; фізичний і нервово-психічний розвиток дитини та догляд і виходжування згідно настанов МОЗ України, ВООЗ, ЮНІСЕФ.
- Міжнародні вимоги ВООЗ та вітчизняні настанови принципів вигодовування грудної дитини та харчування дітей старшого віку;
- етіологію, симптоматику, обстеження, принципи лікування та профілактичні заходи під час захворювання різних органів і систем, питання догляду, виходжування з позицій мед-сестринського процесу при певній патології;
- психо-соціальні та соціально-гігієнічні заходи безпеки неінфекційних та інфекційних захворювань у дітей, етіологію, епідеміологію, симптоматику, обстеження, принципи лікування, протиепідеміологічні та профілактичні заходи під час інфекційних захворювань;
- етіологію, симптоматику, лікування загрозливих для життя станів, організацію та надання при них кваліфікованої долікарської медичної допомоги в цивільних умовах та умовах воєнного стану;
- основні положення чинних наказів МОЗ України, ВООЗ, ЮНІСЕФ;
- правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом;

- професійні втручання під час надання екстреної медичної допомоги та екстреної долікарської допомоги в критичних ситуаціях, в сучасних умовах;
- знати методи оцінки якості надання медичної допомоги дитячому населенню;
- принципи постійного професійного розвитку та вдосконалення професійної підготовки на додипломному та післядипломному етапах навчання.

3. Компетентнісний потенціал предмета та програмні результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студента мають бути сформовані компетенції:

<p>Інтегральна компетенція</p>	<p>Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.</p>
<p>Загальні компетенції (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 8. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p>

**Спеціальні (фахові)
компетентності (СК)**

СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 2. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК 3. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК 4. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 5. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 6. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в нестандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 7. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих засобів.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 9. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта , дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

СК 10. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього

втручання.

СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК 13. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 14. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунпрофілактику, включаючи її популяризацію.

СК 15. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я для проведення досліджень. Критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

СК 16. Здатність до використання професійно профільних знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів..

СК 17. Здатність організовувати та забезпечувати медсестринську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, раннє виявлення та профілактика порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми у яких виявлено порушення розвитку.

4. Формат курсу: очний (offline).

5. Тривалість курсу: 300 год. (10 кредити ECTS), з них 60 год. аудиторної роботи, 96 год. самостійної роботи.

6. Статус освітнього компонента: обов'язковий.

7. Пререквізити: основи медсестринства.

8. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі ї освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

9. Структура освітнього компонента

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		аудиторні у тому числі			
		Загальн. обсяг Лекції	Навч. практич. під керівн. викладача	Самостійна робота	
Змістовий модуль I. Вступ. Здорова дитина					
1.	Вступ. Розділ 1. Здорова дитина Вступ. Основні завдання та організація педіатричної служби в Україні. Основні регламентуючі документи МОЗ України. Періоди дитячого віку. Анатомо-фізіологічні особливості органів і систем дитячого організму.	6	2	2	2
2.	Неонатологія – як наука. Структура неонатологічної служби в Україні. Репродуктивне здоров'я. Анатомо-фізіологічні особливості доношеної новонародженої дитини та догляд за нею. Відповідний наказ МОЗ України.	8	2	2	4
3.	Анатомо-фізіологічні особливості недоношеної новонародженої дитини та догляд за нею. Відповідний наказ	8	2	4	2

	МОЗ України.				
4.	Вигодовування грудної дитини. Природне, змішане та штучне вигодовування. Харчування дітей старших одnorічного віку. Відповідний наказ МОЗ України, міжнародна настанова ВООЗ.	12	4	6	2
	Разом за змістовим модулем				
Змістовий модуль II. Захворювання новонароджених дітей					
5.	Хвороби новонароджених пов'язані з розладами дихальної системи. Асфіксія новонароджених. Респіраторний дистрес-синдром. Пневмонії та пневмопатії. Поняття про сурфактант. Роль медичної сестри при догляді дітей з розладами дихальної системи у дітей.	14	2	8	4
6.	Хвороби новонароджених пов'язані з проблемами інфікування. Сепсис новонароджених. Захворювання шкіри і пупка в новонароджених. Роль медичної сестри при догляді дітей з проблемами інфікування. Правила асептики і антисептики. Гемолітична хвороба новонароджених. Жовтяниці новонароджених. Відповідний наказ МОЗ України. Правила догляду за дітьми з певною патологією.	14	2	8	4
7.	Хвороби новонароджених пов'язаних з пологовими травмами. Структура пологових травм. Вродженні вади розвитку новонароджених. Роль медичної сестри в наданні первинної медичної допомоги та професійному догляді за дітьми з пологовими травмами.	14	2	8	4
8.	Поняття про імунітет. Вроджений і набутий. Національний календар профілактичних щеплень. Відповідний наказ МОЗ України про імунізацію дитячого населення різних вікових груп. Аномалії конституції. Гіповітаміноз. Рахіт. Гіпервітаміноз вітаміну D. Гіпокальціємічний синдром. Спазмофілія. Клінічна настанова МОЗ України відповідної патології.	6	2	2	2
9.	Гострі розлади травлення у дітей раннього віку. Хронічні розлади живлення. Спадкові і вродженні захворювання обміну речовин у дітей. Синдром мальабсорбції. Роль медичної сестри в розпізнаванні і організації догляду за дітьми.	14	2	6	6
	Разом за змістовим модулем				
Змістовий модуль III. Захворювання внутрішніх органів					
10.	Захворювання органів дихання: гострий бронхіт, ГСЛТ, ГРС, БА. Клінічні настанови МОЗ України в питаннях догляду за дітьми з певною патологією.	14	4	8	2

11.	Захворювання органів травного каналу в дітей старшого віку. Клінічні настанови МОЗ України певної патології. Гельмінтози. Принципи ведення груп ризику дітей з патологією шлунково-кишкового тракту та гепатобіліарної системи.	14	2	8	4
12.	Захворювання серцево-судинної системи. Вроджені і набуті вади серця та магістральних судин. Ревматизм. Захворювання сполучної тканини. Вегетативні дисфункції. Роль медичної сестри в запобіганні та наданні медичної допомоги хворим із захворюваннями серцево-судинної системи. Первинна і вторинна профілактика в запобіганні розвитку ревматичного процесу у дітей.	14	4	8	2
13.	Захворювання системи крові. Анемії. Спадкові і набуті анемії у дітей. Клінічні настанови МОЗ України в питаннях ведення хворих дітей з захворюваннями крові. Принципи профілактичних заходів в запобіганні виникнення певної патології. Роль медичної сестри в її проведенні.	10	2	6	2
14.	Захворювання сечовидільної системи у дітей різних вікових груп. Гострі і хронічні захворювання сечовидільної системи у дітей. Роль медичної сестри в проведенні обслуговування диспансерної групи дітей з відповідною патологією . Клінічні настанови МОЗ України ведення хворих з певною патологією.	14	2	6	6
15.	Захворювання ендокринної системи у дітей. Спадкові хвороби, пов'язані з генетичними мутаціями у дітей. Хвороби ендокринної системи, пов'язані з порушенням обміну речовин. Цукровий діабет. Ожиріння. Галактонемії та ін. Національні програми, клінічні настанови МОЗ України в запобіганні виникнення і проведенні медичного обслуговування дітей з певною патологією. Роль медичної сестри в обслуговуванні диспансерної групи дітей.	14	2	6	6
	Підсумкова практика студентів	14	2	6	6
	Разом за змістовим модулем				
Змістовий модуль IV. Розділ 4. Інфекційні хвороби					
16.	Туберкульозна інфекція у дітей, клінічні її форми. Державна програма боротьби з туберкульозною інфекцією. Клінічні настанови МОЗ України з медичного обслуговування певної патології. Роль медичної сестри в проведенні специфічної і неспецифічної профілактики туберкульозної інфекції у дітей.	14	2	6	6
17.	Дифтерія у дітей. Клініко-лабораторні ознаки. Специфічна і неспецифічна профілактика. Протиепідемічні заходи. Менінгококова інфекція у дітей. Клінічні форми перебігу інфекції. Специфічна профілактика. Протиепідемічні заходи.	14	2	6	6

18.	Гострі респіраторні вірусні інфекції у дітей. Грип. Парагрип. Аденовірусна інфекція. COVID - інфекція. Клінічні настанови МОЗ України з медичного обслуговування певної патології. Роль медичної сестри в проведенні специфічна і неспецифічна профілактики в запобіганні виникнення ГРВІ.	14	4	6	4
19.	Кір. Червінка у дітей. Клініко-анамнестичні та лабораторні ознаки перебігу кору і червінки. Специфічна і не специфічна профілактика певних інфекцій. Протиепідемічні заходи, роль медичної сестри в її проведенні.	14	2	6	6
20.	Вітряна віспа у дітей. Скарлатина у дітей. Клініко-анамнестичні та лабораторні ознаки перебігу інфекцій. Специфічна і не специфічна профілактика певних інфекцій. Протиепідемічні заходи, роль медичної сестри в її проведенні.	12	2	6	4
21.	Кишкові інфекції у дітей. Іерсініози. Псевдотуберкульоз у дітей. Клініко - анамнестичні та лабораторні ознаки перебігу інфекцій. Специфічна і не специфічна профілактика певних інфекцій. Протиепідемічні заходи, роль медичної сестри в її проведенні.	10	2	6	2
22.	Вірусний гепатит. Поліомієліт. ВІЛ-інфекція / СНІД в дитячій популяції . Специфічна і не специфічна профілактика певних інфекцій. Протиепідемічні заходи, роль медичної сестри в її проведенні. Принципи ведення диспансерних груп дітей з відповідною патологією.	10	2	4	4
23.	Особливо загрозливі інфекції. Холера. Тропічні інфекції. Вірус гарячки Західного Нілу, Ебола, лихоманка Денге, Вірус Х. Клініко-анамнестичні та лабораторні ознаки перебігу інфекцій. Неспецифічна профілактика певних інфекцій. Протиепідемічні заходи, роль медичної сестри в її проведенні. Клінічні настанови МОЗ України з обслуговування певних інфекцій.	10	2	4	4
24.	Невідкладна допомога на догоспітальному етапі та в стаціонарі. Роль медичної сестри в наданні невідкладної допомоги. Охорона праці в галузі.	12	4	6	2
Усього годин:		300	60	144	96

10. Форми і методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

11. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій, симуляційних клінічних кейсів при вивченні того чи іншого патологічного стану, виявленого в дитячому організмі, робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до елінічних виробничих ситуацій; застосування сформованого клінічного мислення; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, штучного інтелекту, симуляційних принципів клінічних ситуацій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних клінічних практичних ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті професійні практичні навички для охорони здоров'я дитячого населення та охорони громадського здоров'я в цілому.

12. Види та форми контролю

Поточний контроль.

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль.

Форма семестрового контролю: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компоненту закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

**14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
За національною шкалою практичні завдання різного ступеню складності.**

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільн.	2	Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.
Задовільний	3	Оцінка «задовільно» виставляється студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.
Добрий	4	Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.
Відмінний	5	Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

За 100-бальною(рейтинговою) шкалою

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за

результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

15. Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

16. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

17. Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

18. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

19. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Реалізацію освітньо-професійної програми зі спеціальності забезпечують педагогічні працівники з повною вищою. Матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає технологічним вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

20. Перелік практичних навичок

Питання до підсумкового контролю

1. Проводити антропометрію.
2. Проводити перший і ранковий туалет новонародженого.
3. Обробляти пупковий залишок і пупкову ранку.
4. Годувати недоношену дитини через зонд.
5. Проводити сповивання.
6. Розраховувати разову та добову потребу в їжі.
7. Обробляти шкіру та слизові оболонки.
8. Проводити контрольне зважування.
9. Проводити гігієнічну та лікувальну ванну.
10. Складати схеми-меню дітям різного віку.
11. Здійснювати етапи медсестринського процесу при захворюваннях новонароджених.
12. Доглядати за пупковою ранкою при омфаліті.
13. Доглядати за дитиною при гіпоксично-травматичному ураженні ЦНС.
14. Проводити штучну вентиляцію легень і закритий масаж серця.
15. Застосовувати міхур з льодом, грілку.
16. Доглядати за дитиною при гіпертермії.

17. Відсмоктувати слиз з верхніх дихальних шляхів.
18. Здійснювати етапи медсестринського процесу при гіпо- та гіпервітамінозах.
19. Розраховувати дози вітаміну Д3 для лікування та профілактики рахіту.
20. Спостерігати за пацієнтом і вирішувати його дійсні та супутні проблеми.
21. Закапувати краплі в очі, ніс, вуха.
22. Проводити інгаляції.
23. Накладати зігрівальний компрес і гірчичники.
24. Підраховувати частоту дихання і серцевих скорочень.
25. Вимірювати артеріальний тиск.
26. Вести харчовий щоденник для дітей з аномаліями конституції.
27. Планувати медсестринські втручання та здійснювати їх реалізацію при захворюваннях травного каналу.
28. Промивати шлунок.
29. Проводити очисну та лікувальну клізму.
30. Доглядати за дитиною при блюванні.
31. Здійснювати підготовку пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень: загального аналізу крові; сечі - на загальний аналіз, за Нечипоренком, Зимницьким, бактеріологічне; харкотиння – на загальне, бактеріологічне; калу - на гельмінти, зішкряб з періанальних складок, копрологічне, бактеріологічне.
32. Розводити і вводити антибіотики.
33. Володіти навичками виконання всіх видів ін'єкцій.
34. Проводити забір крові з вени для біохімічних і серологічних досліджень.
35. Здійснювати етапи медсестринського процесу при захворюваннях органів дихання.
36. Доглядати за дитиною із стенозуючим ларинготрахеїтом.
37. Допомогати при проведенні плевральної пункції.
38. Доглядати за дитиною при пневмонії.
39. Здійснювати підготовку дитини до функціональних та інструментальних методів обстеження (комп'ютерної томографії, рентгенологічних, ендоскопічних, УЗД тощо).
40. Спостерігати за пацієнтами та вирішувати дійсні та супутні проблеми при захворюваннях сечової, серцево-судинної, кровотворної та ендокринної систем.

41. Доглядати за дитиною з гострою нирковою недостатністю та захворюваннями нирок.
42. Допомогати під час проведення спинномозкової та стерильної пункції.
43. Доглядати за дитиною з цукровим діабетом.
44. Розраховувати дози інсуліну та правила його введення.
45. Визначати наявність глюкози в сечі.
46. Визначати добовий діурез.
47. Доглядати за шкірою під час висипки при різних інфекційних захворюваннях.
48. Проводити пробу Манту.
49. Проводити профілактичні щеплення відповідно до наказу МОЗ України.
50. Проводити взяття мазків, змиви з носоглотки для вірусологічного та бактеріологічного дослідження.
51. Доглядати за реконвалісцентами.
52. Проводити диспансерне спостереження за дітьми з хронічною патологією.
53. Дотримуватись правил особистої безпеки та гігієни.
54. Проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, пропаганди здорового способу життя.
55. Забезпечити лікувально-охоронний і санітарно-протиепідемічний

21. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛКУ

1. Організація профілактичної та лікувальної допомоги дітям, обов'язки сестри медичної бакалавра щодо їх виконання. Лікувально-профілактичні заклади.
2. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри. Захворювання шкіри новонародженої дитини. Етіологія. Класифікація. Допомога при везикулопустольозі, міхурчатці.
3. Хвороби пупка. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Сепсис новонароджених. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
4. Гемолітична хвороба новонароджених Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
5. Асфіксія новонароджених. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
6. Пологові травми. Гіпоксично-травматичне ураження центральної нервової системи. Етіологія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.

7. Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи.
8. Гіповітамінози. Рахіт. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
9. Гіпокальціємічний синдром. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
10. Гіпервітаміноз. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
11. Аномалії конституції. Алергічний, лімфатичний і сечокислий діатези. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
12. Анатомо-фізіологічні особливості органів травлення. Гострі розлади травлення у дітей раннього віку. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
13. Гіпотрофія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
14. Стоматит. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
15. Гострий гастрит. Гастроентерит. Хронічний гастрит Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
16. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
17. Хронічний холецистохолангіт, дисфункція жовчних шляхів, дуоденіт. Етіологія Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
18. Гельмінтози. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
19. Пілоростеноз і пілороспазм. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
20. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання.
21. Назофарингіт. Стенозуючий ларинготрахеїт. Етіологія. Клінічні прояви. Невідкладна допомога при стенозуючому ларинготрахеїті.
22. Тонзиліт. Отит Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
23. Бронхіт. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.

24. Пневмонія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Особливості перебігу пневмонії новонароджених і недоношених дітей. Невідкладна допомога при гіпертермії.
25. Бронхіальна астма. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми.
26. Хронічна пневмонія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
27. Анатомо-фізіологічні особливості сечових органів. Пієлонефрит. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Підготовка пацієнта до лабораторних та інструментальних методів обстеження.
28. Гломерулонефрит. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Гостра ниркова недостатність. Етіологія. Класифікація. Невідкладна допомога при гострій затримці сечі.
29. Анатомо-фізіологічні особливості органів кровообігу. Природжені вади серця, судин. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
30. Ревматична лихоманка. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
31. Ювенільний ревматоїдний артрит (ЮРА). Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
32. Анатомо-фізіологічні особливості кровотворної системи. Залізодефіцитна анемія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Лейкоз. Етіологія. Класифікація. Виконання лікарських призначень, оцінка результатів, корекція. Догляд.
33. Геморагічні захворювання. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
34. Анатомо-фізіологічні особливості ендокринних залоз (залоз внутрішньої секреції). Цукровий діабет. Етіологія. Підготовка пацієнтів до лабораторних досліджень. Інсуліно- та дієтотерапія. Профілактика.
35. Гіпотиреоз. Етіологія. Основні симптоми при гіпотиреозі.
36. Ожиріння. Етіологія. Основні симптоми.
37. Грип. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.

38. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
39. Туберкульоз. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Специфічна та неспецифічна профілактика. Диспансерне спостереження.
40. Дифтерія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
41. Менінгококова інфекція. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
42. Кір. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
43. Краснуха. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
44. Скарлатина. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
45. Вітряна віспа. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
46. Кашлюк. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
47. Епідемічний паротит. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
48. Дизентерія. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
49. Сальмонельоз. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
50. Вірусний гепатит. Етіологія Патогенез. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика.
51. Профілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень.
52. Судомний синдром. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
53. Анафілактичний шок. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
54. Кишковий токсикоз. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
55. Гіперглікемічна кома. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
56. Гіпоглікемічна кома. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
57. Гостра дихальна недостатність. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.

58. Зомління. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
59. Колапс. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
60. Носова кровотеча. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
61. Гіпокальціємічний синдром. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
62. Реанімація у випадку клінічної смерті.

22. Перелік навчально-методичної література

Основна:

1. Академічні лекції з педіатрії: для підготовки студентів, лікарів-інтернів, педіатрів та сімейних лікарів / Ю. Г. Антипкін [та ін.] ; за ред. Ю. Г. Антипкина. - Київ : Кріейтв Медіа, 2024. 586 с.
2. Введення в педіатрію: навч. посіб. / І. О. Мітюрєва-Корнійко [та ін.]; за ред.: І. О. Мітюрєвої-Корнійко; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. Київ: Експрес-об'ява, 2024. 267 с.
3. Козько В. М. Клінічне медсестринство в інфекційних хворобах: навч. посіб. / В. М. Козько, Г. О. Соломенник, К. В. Юрко. Київ: Медицина, 2018. 256 с.
4. Курдюмова Н. О. Педіатрія: практичні навички: навч.-метод. посіб. / Н. О. Курдюмова, Т. Г. Поліщук. Київ: Медицина, 2019. 328 с.
5. Маркданте, Карен Дж. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 т. Т. 1 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман ; наук. ред. пер. з англ. : Валентина Березенко, Тетяна Починок. Київ: Медицина, 2019. 378 с.
6. Маркданте, Карен Дж. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 т. Т. 2 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман ; наук. ред. пер. з англ. : Валентина Березенко, Тетяна Починок. Київ: Медицина, 2020. 426 с.
7. Марушко, Ю. В. Маніпуляції в педіатрії (показання та техніка виконання): навч. посіб. / Ю. В. Марушко, Т. В. Гищак, Ю. І. Тодика. Київ: Медицина, 2019. 144 с.
8. Медсестринство в педіатрії: підруч. / В. С. Тарасюк [та ін.]; за ред. В. С. Тарасюка. Київ: Медицина, 2021. 336 с. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навч. посіб. / Ю. В. Марушко [та ін.]. Київ: Медицина, 2020. 440 с.
9. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. / В. С. Березенко [та ін.]; за ред.: В. С. Березенко, О. В. Тяжкої. Київ: Медицина, 2023. 207 с.
10. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб: підруч. / за ред.: Л. В. Беш, В. І. Бельдій, Л. П. Дедишин. Київ : Медицина, 2023. 559 с.
11. Пропедевтична педіатрія: підруч. / В. Г. Майданник [та ін.]; за ред. В. Г. Майданника. Вінниця: Нова Книга, 2018. 872 с.
12. Спеціалізована сестринська практика в педіатрії: навч. посіб. / І. О. Мітюрєва-Корнійко [та ін.] ред.: І. О. Мітюрєва-Корнійко; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Київ: Експрес-об'ява, 2023. 375 с.

Додаткова:

1. Антонік В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури / В. І. Антонік, І. П. Антонік, В. Є. Андріанов. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 336 с.
2. Дитяча пульмонологія: навч. посіб. / за ред. О. Л. Цимбалістої. Київ: Медицина, 2019. 600 с.

3. Догляд за здоровою та хворою дитиною: навч. посіб. / І. О. Мітюрєєва-Корнійко [та ін.]; ред. І. О. Мітюрєєвої-Корнійко. Київ: Експрес-об'ява, 2023. 262 с.
4. Догляд за хворими (практика) / О. М. Ковальова [та ін.]. Київ: Медицина, 2018. 488с.
5. Запорожан В. М. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Практичний порадник / В. В. Запорожан, О. О. Тарабрін. Суми : Університетська книга, 2018. 240 с.
6. Інфекційні хвороби у дітей: підр. / С. О. Крамарьов [та ін.]. Київ: Медицина, 2023. 439с.
7. Інфекційні хвороби: підруч. / В. М. Козько [та ін.]; ред. В. М. Козько. Київ: Медицина, 2019. 312 с.
8. Касевич Н. М. Медсестринська етика і деонтологія / Н. М. Касевич. Київ: Медицина, 2013. 200 с.
9. Касевич Н.М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. / Н. М. Касевич. Київ: Медицина, 2018. 480 с.
10. Кацавець Р. С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом / Р. С. Каравець. Алерта, 2025. 350 с.
11. Клінічна імунологія та алергологія: підр. / В. В. Чопяк [та ін.]. Київ: Медицина, 2024 . 479 с.
12. Клінічне медсестринство в інфектології: навч. посіб. / В. І. Белдій, У. П. Весклярова, Т. В. Покровська, Л. Г. Вовк. Київ: Медицина, 2022. 264 с.
13. Клінічне обстеження дитини: навч. посіб. / О. В. Катілов [та ін.]. Вінниця: Нова Книга, 2023. 536 с.
14. Ковальова О.М. Деонтологія в медицині: підруч. / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. Київ: Медицина, 2018. 240 с. 18. Касевич Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підр. / Н. М. Касевич; ред. В. І. Литвиненко. Київ: Медицина, 2017. 424 с.
15. Козько В. М. Клінічне медсестринство в інфекційних хворобах: навч. посіб. / В. М. Козько, Г. О. Соломенник, К. В. Юрко. Київ: Медицина, 2018. 256 с.
16. Кравченко В. Г. Захворювання шкіри у дітей / В. Г. Кравченко, А.В. Кравченко. Київ: Медицина, 2025. 183с.
17. Курдюмова Н. О. Педіатрія: практичні навички: навч.-метод. посіб. / Н. О. Курдюмова, Т. Г. Поліщук. Київ: Медицина, 2023. 328 с.
18. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підруч. / І. С. Зозуля [та ін.]; за ред. І. С. Зозулі, А. О. Волосовця. Київ: Медицина, 2023. 560 с.
19. Організація і надання екстреної медичної допомоги при масових випадках: навч. посіб. / А. А. Гудима [та ін.]. Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2025. 111 с.

20. Орлик В. В. Трансфузійна медицина: підр. / В. В. Орлик. Київ: Медицина, 2023. 424 с.
21. Основи екології та профілактична медицина: підр. / Д. О. Ластков [та ін.]. Київ: Медицина, 2017. 472 с.
22. Практикум із внутрішньої медицини: Терапія: навч. посіб. / О. С. Стасишин [та ін.]; за ред. О. С. Стасишин. Київ: Медицина, 2021. 136 с.
23. Практична охорона праці в медичній галузі: навч. посіб. / О. П. Яворовський [та ін.]; за ред. О. П. Яворовського. Київ: Медицина, 2023. 391 с.
24. Скрипник І. М. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько, О. А. Шапошник. Київ: Медицина, 2024. 335 с.
25. Тарасюк В.С. Паліативно-хоспісна допомога : навч. посіб. / В. С. Тарасюк, Г. Б. Кучанська. - Київ : Медицина, 2021. 328 с.
26. Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі : навч. посіб. / О. П. Яворовський [та ін.]; за ред. О. П. Яворовського, І. В. Сергєти. Київ: Медицина, 2019. 223 с.
27. Юрко, К. В. Внутрішньо-лікарняні інфекції та інфекційний контроль: навч. посіб. / К. В. Юрко, В. М. Козько, Г. О. Соломенник. Київ: Медицина, 2020. 296 с.

Інформаційні ресурси:

1. UpToDate – Evidence-Based Clinical Decision Support – <https://www.uptodate.com/contents>
2. CDC – Centrs for Disease Control and Prevention – <https://www.cdc.gov>
3. WHO Guidelines – ВООЗ – <https://www.who.int/publications/guidelines>
4. NICE - (UK) – клінічні рекомендації – <https://www.nice.org.uk/>
5. База знань з питань органних захворювань – [https:// www.orphadata.com.ua](https://www.orphadata.com.ua)
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <https://www.nbuv.gov.ua>
7. Національна наукова медична бібліотека України – <https://library.gov.ua>
8. Національний портал з імунізації – <https://vaccine.org.ua>
9. МОЗ України – <https://moz.gov.ua>
10. Центр громадського здоров'я МОЗ України – <https://phc.org.ua>
11. Сервіс перевірки контрагентів – <https://youcontrol.con.ua>
12. Мобільний додаток МСА Україна для лікарів – <https://mca.net.ua>